

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2025 m. birželio 20 d.
(OR. en)

9554/25

Tarpinstitucinė byla:
2025/0080 (NLE)

AVIATION 70
RELEX 676
COEST 426

TEISĖS AKTAI IR KITI DOKUMENTAI

Dalykas: Europos Sąjungos ir Kazachstano Respublikos Vyriausybės susitarimas dėl
tam tikrų oro susisiekimo paslaugų aspektų

EUROPOS SĄJUNGOS
IR KAZACHSTANO RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS
SUSITARIMAS
DĖL TAM TIKRŲ ORO SUSISIEKIMO PASLAUGŲ ASPEKTŲ

EUROPOS SĄJUNGA

ir

KAZACHSTANO RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

(toliau – susitariančiosios šalys),

PAŽYMĖDAMOS, kad, vadovaujantis Europos Sąjungos teise, vienoje iš Europos Sąjungos valstybių narių įsisteigę Europos Sąjungos oro vežėjai turi teisę į vienodas galimybes vykdyti skrydžius oro susisiekimo maršrutais, jungiančiais Europos Sąjungos valstybes nares su trečiosiomis valstybėmis,

PRIPAŽINDAMOS, kad Europos Sąjunga paprašė suderinti tam tikras Kazachstano Respublikos Vyriausybės ir Europos Sąjungos valstybių narių sudarytų oro susisiekimo paslaugų susitarimų nuostatas su Europos Sąjungos teise, kad būtų padėtas tvirtas teisinis pagrindas teikti oro susisiekimo paslaugas Kazachstano Respubliką ir Europos Sąjungą jungiančiais maršrutais ir kad būtų išsaugotas tokių oro susisiekimo paslaugų tęstinumas,

PRIPAŽINDAMOS, kad visi su Kazachstano Respublikos Vyriausybės ir Europos Sąjungos valstybių narių sudarytais dvišaliais oro susisiekimo paslaugų susitarimais susiję dalykai turi atitikti taikytinus susitariančiųjų šalių teisės aktus,

PAŽYMĖDAMOS, kad šiuo susitarimu Europos Sąjunga nesiekia padidinti bendrų oro eismo tarp Europos Sąjungos ir Kazachstano Respublikos srautų, padaryti poveikio pusiausvyrai tarp Kazachstano Respublikos ir Europos Sąjungos oro vežėjų ar susiderėti dėl galiojančių dvišalių oro susisiekimo paslaugų susitarimų nuostatų, susijusių su skrydžių teisėmis, dalinių pakeitimų,

PAŽYMĖDAMOS, kad I priede išvardyti dvišaliai oro susisiekimo paslaugų susitarimai yra grindžiami bendruoju principu, pagal kurį susitariančiųjų šalių paskirtiems oro vežėjams suteikiamos sąžiningos ir lygios galimybės teikti sutartas paslaugas nustatytais maršrutais, ir kad šiuo susitarimu nesiekama šio principo paveikti,

SUSITARĖ:

1 STRAIPSNIS

Bendrosios nuostatos

1. Šiame Susitarime:

- 1) valstybė narė – Europos Sąjungos valstybė narė;
- 2) šalis – atitinkamo dvišalio oro susisiekimo paslaugų susitarimo ar kitos I priede išvardytos sutarties susitariančioji šalis;
- 3) oro vežėjas – be kita ko, oro transporto bendrovė.

2. Kiekviename iš I priede išvardytų susitarimų ar kitų sutarčių pateikiamos nuorodos į valstybės narės, kuri yra to susitarimo šalis, piliečius suprantamos kaip nuorodos į valstybių narių piliečius.

3. Kiekviename iš I priede išvardytų susitarimų ar kitų sutarčių pateikiamos nuorodos į valstybės narės, kuri yra to susitarimo šalis, oro vežėjus ar oro transporto bendroves suprantamos kaip nuorodos į tos valstybės narės paskirtus oro vežėjus.

4. Šiuo susitarimu nesuteikiama skrydžių teisių, kurios papildytų I priede išvardytuose susitarimuose nustatytas skrydžių teises, ir nekeičiamas oro vežėjų, kurie gali būti paskirti pagal dvišales sutartis, skaičius. Skrydžių teisės ir toliau bus suteikiamos dvišalėmis sutartimis.

2 STRAIPSNIS

Paskyrimas

1. Šio straipsnio 2, 3, 4 ir 5 dalių nuostatomis pakeičiamos II priedo a ir b punktuose išvardytos nuostatos dėl atitinkamos valstybės narės arba Kazachstano Respublikos Vyriausybės atliekamo oro vežėjo paskyrimo ir dėl Kazachstano Respublikos Vyriausybės arba atitinkamos valstybės narės oro vežėjui suteiktų įgaliojimų bei leidimų ir atitinkamai dėl atsisakymo išduoti oro vežėjui įgaliojimus ar leidimus, jų atšaukimo ir jų galiojimo laikino sustabdymo ar apribojimo.
2. Gavusi pranešimą apie valstybės narės paskirtą oro vežėją ir paskirtojo oro vežėjo prašymus, pateiktus nustatyta forma bei būdu, Kazachstano Respublikos Vyriausybė, nevilkindama procedūros, išduoda atitinkamus įgaliojimus bei leidimus, jeigu:
 - i) oro vežėjas yra pagal Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo įsisteigęs paskiriančiosios valstybės narės teritorijoje ir turi galiojančią pagal Europos Sąjungos teisę išduotą licenciją oro susisiekimui vykdyti, ir
 - ii) už oro vežėjo pažymėjimo išdavimą atsakinga valstybė narė vykdo ir užtikrina faktinę reguliuojamąją oro vežėjo kontrolę, o paskyrimo dokumente yra aiškiai nurodyta atitinkama aviacijos institucija, ir
 - iii) oro vežėjas tiesiogiai arba per kontrolinį akcijų paketą priklauso valstybėms narėms ir (arba) valstybių narių piliečiams ir (arba) kitoms III priede išvardytoms valstybėms ir (arba) tų kitų valstybių piliečiams ir yra faktiškai jų kontroliuojamas.

3. Gavusi pranešimą apie Kazachstano Respublikos Vyriausybės paskirtą oro vežėją ir paskirtojo oro vežėjo prašymus, pateiktus nustatyta forma bei būdu, valstybė narė, nevilkindama procedūros, išduoda atitinkamus įgaliojimus bei leidimus, jeigu:

- i) oro vežėjas yra įsisteigęs Kazachstano Respublikos teritorijoje ir turi galiojančią Kazachstano Respublikos išduotą licenciją oro susisiekimui vykdyti, ir
- ii) Kazachstano Respublikos Vyriausybė vykdo ir užtikrina faktinę reguliuojamąją oro vežėjo kontrolę, ir
- iii) oro vežėjas tiesiogiai arba per kontrolinį akcijų paketą priklauso Kazachstano Respublikai ir (arba) Kazachstano Respublikos piliečiams ir yra faktiškai jų kontroliuojamas.

4. Kazachstano Respublikos Vyriausybė gali atsisakyti išduoti įgaliojimus ar leidimus valstybės narės paskirtam oro vežėjui, juos atšaukti arba laikinai sustabdyti ar apriboti jų galiojimą, jeigu:

- i) oro vežėjas nėra pagal Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo įsisteigęs paskiriančiosios valstybės narės teritorijoje arba neturi galiojančios pagal Europos Sąjungos teisę išduotos licencijos oro susisiekimui vykdyti, arba
- ii) už oro vežėjo pažymėjimo išdavimą atsakinga valstybė narė nevykdo arba neužtikrina faktinės reguliuojamosios oro vežėjo kontrolės arba paskyrimo dokumente nėra aiškiai nurodyta atitinkama aviacijos institucija, arba

- iii) oro vežėjas nei tiesiogiai, nei per kontrolinį akcijų paketą nepriklauso valstybėms narėms ir (arba) valstybių narių piliečiams ir (arba) kitoms III priede išvardytoms valstybėms ir (arba) tų kitų valstybių piliečiams arba nėra faktiškai jų kontroliuojamas, arba
- iv) oro vežėjui jau leista vykdyti skrydžius pagal dvišalį Kazachstano Respublikos Vyriausybės ir kitos valstybės narės susitarimą ir gali būti įrodyta, kad naudodamasis skrydžių teisėmis maršrute, į kurią įeina vietovė toje kitoje valstybėje narėje, be kita ko, teikdamas paslaugas, kurios parduodamos kaip tiesioginio oro susisiektimo paslaugos arba yra tokiomis laikytinos dėl kitų priežasčių, oro vežėjas apeitų dvišaliame Kazachstano Respublikos Vyriausybės ir tos kitos valstybės narės susitarime nustatytus skrydžių teisių apribojimus, arba
- v) oro vežėjas turi valstybės narės, su kuria Kazachstano Respublikos Vyriausybė nėra sudariusi jokie dvišalio oro susisiektimo paslaugų susitarimo ar kitokios sutarties, išduotą oro vežėjo pažymėjimą ir ta valstybė narė yra atsisakiusi suteikti skrydžių teises Kazachstano Respublikos Vyriausybės paskirtiems oro vežėjams.

Naudodamasi šioje dalyje nustatyta teise, Kazachstano Respublikos Vyriausybė nediskriminuoja Europos Sąjungos oro vežėjų dėl jų nacionalinės priklausomybės.

5. valstybė narė gali atsisakyti išduoti įgaliojimus ar leidimus Kazachstano Respublikos Vyriausybės paskirtam oro vežėjui, juos atšaukti arba laikinai sustabdyti ar apriboti jų galiojimą, jeigu:

- i) oro vežėjas nėra įsisteigęs Kazachstano Respublikos teritorijoje arba neturi galiojančios Kazachstano Respublikos išduotos licencijos oro susisiektimui vykdyti, arba

- ii) Kazachstano Respublikos Vyriausybė nevykdo arba neužtikrina faktinės reguliuojamosios oro vežėjo kontrolės, arba
- iii) oro vežėjas nei tiesiogiai, nei per kontrolinį akcijų paketą nepriklauso Kazachstano Respublikai ir (arba) Kazachstano Respublikos piliečiams arba nėra faktiškai jų kontroliuojamas.

3 STRAIPSNIS

Sauga

1. 2 dalies nuostatomis papildomos atitinkamos II priedo c punkto nuostatos.
2. Jei valstybė narė paskiria oro vežėją, kurio reguliuojamąją kontrolę vykdo ir užtikrina kita valstybė narė, Kazachstano Respublikos Vyriausybės teisės, numatytos oro vežėją paskyrusios valstybės narės ir Kazachstano Respublikos Vyriausybės susitarimo nuostatose dėl saugos, taikomos ir tai kitai valstybei narei priimant, įgyvendinant ar užtikrinant saugos standartus ir išduodant tam oro vežėjui leidimą vykdyti oro susisiekimą.

4 STRAIPSNIS

Susitarimo priedai

Šio susitarimo priedai yra neatskiriama jo dalis.

5 STRAIPSNIS

Konsultacijos, persvarstymas ar dalinis keitimas

1. Susitariančiosios šalys gali bet kada bendru sutarimu persvarstyti arba iš dalies pakeisti šį susitarimą.
2. Susitariančiosios šalys stebi ir nuolat peržiūri šio susitarimo įgyvendinimą. Atliekant tokias peržiūras visų pirma įvertinamas vienos ar kitos susitariančiosios šalies įžvelgiamas nenumatytas neigiamas susitarimo poveikis.
3. Jei kuri nors susitariančioji šalis paprašo, jos abi surengia konsultacijas, kurių tikslas – aptarti, kokių priemonių derėtų imtis reaguojant į tokį nenumatytą neigiamą poveikį; po jų susitarimas gali būti persvarstytas arba iš dalies pakeistas. Tokios konsultacijos surengiamos per 60 dienų nuo bet kurios iš susitariančiųjų šalių prašymo dienos.

6 STRAIPSNIS

Įsigaliojimas

1. Kiekviena susitariančioji šalis diplomatiniais kanalais kitai susitariančiajai šaliai nusiunčia pranešimą, kuriuo patvirtina, kad susitarimui įsigalioti būtinos jos vidaus procedūros yra baigtos.
2. Susitarimas įsigalioja pirmą antro mėnesio, einančio po mėnesio, kurį 1 dalyje numatytas pranešimas buvo gautas, dieną.
3. 1 dalyje numatyti pranešimai siunčiami Europos Sąjungos Tarybos generaliniam sekretoriatui ir Kazachstano Respublikos transporto ministerijai arba atitinkamiems jų veiklos tęsėjams.
4. Valstybių narių ir Kazachstano Respublikos susitarimai ir kitos sutartys, kurie šio susitarimo pasirašymo dieną dar nėra įsigalioję ir nėra laikinai taikomi, išvardyti I priedo b punkte. Šis Susitarimas visiems tokiems susitarimams ir sutartims taikomas nuo tada, kai jie įsigalioja arba pradedami laikinai taikyti.

7 STRAIPSNIS

Susitarimo nutraukimas

1. Kiekviena iš susitariančiųjų šalių gali bet kada diplomatiniais kanalais raštu pranešti apie sprendimą nutraukti šį susitarimą. Tokiu atveju susitarimas nutraukiamas praėjus šešiems mėnesiams nuo tos dienos, kurią kita susitariančioji šalis gavo pranešimą, nebent iki šio laikotarpio pabaigos pranešimas apie nutraukimą būtų atšauktas.
2. Jei nutraukiamas kuris nors iš I priede išvardytų susitarimų, šio susitarimo nuostatos jam nustoja būti taikomos nuo jo nutraukimo dienos. Nuo tos dienos šiame susitarime pateiktos nuorodos į nutrauktą susitarimą laikomos negaliojančiomis.
3. Jei nutraukiami visi I priede išvardyti susitarimai, šis susitarimas nutraukiamas paskutinio iš tokių susitarimų nutraukimo dieną.

Sudaryta dviem egzemplioriais airių, anglų, bulgarų, čekų, danų, estų, graikų, ispanų, italų, kroatų, latvių, lenkų, lietuvių, maltiečių, nyderlandų, portugalų, prancūzų, rumunų, rusų, slovakių, slovėnų, suomių, švedų, vengrų, vokiečių, kazachų ir rusų kalbomis, ir visi tekstai yra vienodai autentiški.

TAI PATVIRTINDAMI, šį susitarimą pasirašė toliau nurodyti tinkamai įgalioti asmenys.

Sudaryta [...] [...]

Europos Sąjungos vardu

Kazachstano Respublikos Vyriausybės vardu

Šio susitarimo 1 straipsnyje minimų
susitarimų ir kitų sutarčių sąrašas

- a) Kazachstano Respublikos Vyriausybės ir valstybių narių susitarimai ir kitos sutartys (su padarytais pakeitimais), kurie šio susitarimo pasirašymo dieną yra įsigalioję arba laikinai taikomi:
- 1993 m. balandžio 26 d. Almatoje pasirašytas Kazachstano Respublikos Vyriausybės ir Austrijos Respublikos Vyriausybės oro transporto susitarimas (II priede – Kazachstano ir Austrijos susitarimas);
 - 2024 m. kovo 25 d. Astanoje pasirašytas Kipro Respublikos aviacijos institucijų ir Kazachstano Respublikos aviacijos institucijų susitarimo memorandumas dėl oro susisiekimo paslaugų (II priede – Kazachstano ir Kipro susitarimo memorandumas);
 - 2016 m. gruodžio 6 d. Nasau (Bahamos) vykusiame posėdyje Kazachstano Respublikos ir Čekijos Respublikos aviacijos institucijoms atstovaujančių delegacijų pasirašytas susitarimo memorandumas (II priede – Kazachstano ir Čekijos Respublikos susitarimo memorandumas);
 - 1996 m. kovo 15 d. Bonoje pasirašytas Kazachstano Respublikos Vyriausybės ir Vokietijos Federacinės Respublikos Vyriausybės oro transporto susitarimas (II priede – Kazachstano ir Vokietijos susitarimas);

- 1995 m. kovo 9 d. Almatoje pasirašytas Vengrijos Respublikos Vyriausybės ir Kazachstano Respublikos Vyriausybės oro susisieikimo susitarimas (II priede – Kazachstano ir Vengrijos susitarimas);
- 1993 m. liepos 21 d. Vilniuje pasirašytas Kazachstano Respublikos Vyriausybės ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės oro susisieikimo paslaugų susitarimas (II priede – Kazachstano ir Lietuvos susitarimas);
- 1997 m. lapkričio 27 d. Varšuvoje pasirašytas Kazachstano Respublikos Vyriausybės ir Lenkijos Respublikos Vyriausybės oro susisieikimo paslaugų susitarimas (II priede – Kazachstano ir Lenkijos susitarimas);
- 1996 m. balandžio 26 d. Almatoje parafuotas Kazachstano Respublikos Vyriausybės ir Danijos Karalystės Vyriausybės oro susisieikimo paslaugų susitarimas (II priede – Kazachstano ir Danijos susitarimas);
- 1996 m. balandžio 26 d. Almatoje parafuotas Kazachstano Respublikos Vyriausybės ir Švedijos Karalystės Vyriausybės oro susisieikimo paslaugų susitarimas (II priede – Kazachstano ir Švedijos susitarimas);
- 1996 m. vasario 7 d. Almatoje pasirašytas Suomijos Respublikos Vyriausybės ir Kazachstano Respublikos Vyriausybės oro susisieikimo paslaugų susitarimas (II priede – Kazachstano ir Suomijos 1996 m. susitarimas);

b) Kazachstano Respublikos Vyriausybės ir valstybių narių oro susisiekimo paslaugų susitarimai (su padarytais pakeitimais), kurie šio susitarimo pasirašymo dieną dar nėra įsigalioję ir nėra laikinai taikomi:

- 2000 m. birželio 27 d. Briuselyje pasirašytas su oro susisiekimo paslaugomis susijęs Kazachstano Respublikos Vyriausybės ir Belgijos Karalystės Vyriausybės susitarimas (II priede – Kazachstano ir Belgijos susitarimas);
- 1999 m. rugsėjo 15 d. Sofijoje pasirašytas su oro susisiekimo paslaugomis susijęs Kazachstano Respublikos Vyriausybės ir Bulgarijos Respublikos Vyriausybės susitarimas (II priede – Kazachstano ir Bulgarijos susitarimas);
- 2018 m. gegužės 16 d. Astanoje pasirašytas Kazachstano Respublikos Vyriausybės ir Suomijos Respublikos Vyriausybės oro susisiekimo paslaugų susitarimas (II priede – Kazachstano ir Suomijos 2018 m. susitarimas);
- 2001 m. balandžio 26 d. Astanoje parafuotas su oro susisiekimo paslaugomis susijęs Kazachstano Respublikos Vyriausybės ir Estijos Respublikos Vyriausybės susitarimas (II priede – Kazachstano ir Estijos susitarimas);
- 2016 m. birželio 21 d. Astanoje pasirašytas Kazachstano Respublikos Vyriausybės ir Prancūzijos Respublikos Vyriausybės oro susisiekimo paslaugų susitarimas (II priede – Kazachstano ir Prancūzijos susitarimas);

- 2002 m. lapkričio 27 d. Hagoje pasirašytas Kazachstano Respublikos Vyriausybės ir Nyderlandų Karalystės Vyriausybės oro susisiekimo paslaugų susitarimas (II priede – Kazachstano ir Nyderlandų susitarimas);
 - 1998 m. gegužės 19 d. Almatoje pasirašytas Kazachstano Respublikos Vyriausybės ir Latvijos Respublikos Vyriausybės oro susisiekimo paslaugų susitarimas (II priede – Kazachstano ir Latvijos susitarimas);
 - 2015 m. gegužės 21 d. Astanoje pasirašytas Kazachstano Respublikos Vyriausybės ir Liuksemburgo Didžiosios Hercogystės Vyriausybės oro susisiekimo paslaugų susitarimas (II priede – Kazachstano ir Liuksemburgo susitarimas).
-

I priede išvardytų ir šio susitarimo 2 ir 3 straipsniuose minimų
nuostatų ir kitų sutarčių straipsnių sąrašas

a) Paskyrimas, įgaliojimai ir leidimai:

- Kazachstano ir Austrijos susitarimo 3 straipsnis;
- Kazachstano ir Belgijos susitarimo 3 straipsnis;
- Kazachstano ir Bulgarijos susitarimo 4 straipsnis;
- Kazachstano ir Kipro susitarimo memorandumo 1 punktas;
- Kazachstano ir Čekijos Respublikos susitarimo memorandumo 2 punktas;
- Kazachstano ir Danijos susitarimo 3 straipsnis;
- Kazachstano ir Estijos susitarimo 3 straipsnis;
- Kazachstano ir Prancūzijos susitarimo 4 straipsnis;
- Kazachstano ir Suomijos 1996 m. susitarimo 3 straipsnis;
- Kazachstano ir Suomijos 2018 m. susitarimo 3 straipsnis;
- Kazachstano ir Vokietijos susitarimo 3 straipsnio 2 dalis, nepaisant nuorodos į 3 straipsnio 3 dalies nuostatas;
- Kazachstano ir Vengrijos susitarimo 3 straipsnis;
- Kazachstano ir Nyderlandų susitarimo 3 straipsnis;
- Kazachstano ir Latvijos susitarimo 3 straipsnis;
- Kazachstano ir Lietuvos susitarimo 4 straipsnio 1 ir 2 dalys;
- Kazachstano ir Liuksemburgo susitarimo 3 straipsnis;
- Kazachstano ir Lenkijos susitarimo 3 straipsnis;
- Kazachstano ir Švedijos susitarimo 3 straipsnis.

b) Atsisakymas išduoti įgaliojimus ar leidimus, jų atšaukimas arba jų galiojimo laikinas sustabdymas ar apribojimas:

- Kazachstano ir Austrijos susitarimo 3 straipsnio 3 ir 5 dalys ir 4 straipsnio 1 dalis;
- Kazachstano ir Belgijos susitarimo 5 straipsnio 1 dalis;
- Kazachstano ir Kipro susitarimo memorandumo 1 punktas;
- Kazachstano ir Čekijos Respublikos susitarimo memorandumo 2 punktas;
- Kazachstano ir Bulgarijos susitarimo 5 straipsnio 1 dalis;
- Kazachstano ir Danijos susitarimo 4 straipsnis;
- Kazachstano ir Estijos susitarimo 3 straipsnio 1 dalis;
- Kazachstano ir Prancūzijos susitarimo 5 straipsnio 1 dalis;
- Kazachstano ir Suomijos 1996 m. susitarimo 4 straipsnio 1 dalis;
- Kazachstano ir Suomijos 2018 m. susitarimo 4 straipsnio 1 dalis;
- Kazachstano ir Vokietijos susitarimo 4 straipsnio pirmo sakinio dalys, susijusios su atsisakymo išduoti įgaliojimus ar leidimus, jų atšaukimo ir jų galiojimo laikino sustabdymo ar apribojimo sąlygomis, kurias apima šio susitarimo 2 straipsnio 4 ir 5 dalys;
- Kazachstano ir Vengrijos susitarimo 4 straipsnio 1 dalis;
- Kazachstano ir Nyderlandų susitarimo 4 straipsnio 1 dalis;
- Kazachstano ir Latvijos susitarimo 3 straipsnio 4 dalis ir 4 straipsnio 1 dalis;
- Kazachstano ir Lietuvos susitarimo 4 straipsnio 3 ir 5 dalys ir 5 straipsnio 1 dalis;
- Kazachstano ir Liuksemburgo susitarimo 4 straipsnio 1 dalis;
- Kazachstano ir Lenkijos susitarimo 4 straipsnio 1 dalis;
- Kazachstano ir Švedijos susitarimo 4 straipsnis.

c) Sauga:

- Kazachstano ir Belgijos susitarimo 7 straipsnis;
 - Kazachstano ir Estijos susitarimo 12 straipsnis;
 - Kazachstano ir Suomijos 2018 m. susitarimo 6 straipsnis;
 - Kazachstano ir Prancūzijos susitarimo 9 straipsnis;
 - Kazachstano ir Vengrijos susitarimo 7 straipsnis;
 - Kazachstano ir Nyderlandų susitarimo 11 straipsnis;
 - Kazachstano ir Latvijos susitarimo 8 straipsnis;
 - Kazachstano ir Lietuvos susitarimo 8 straipsnis;
 - Kazachstano ir Liuksemburgo susitarimo 6 straipsnis.
-

Šio susitarimo 2 straipsnyje minimų kitų valstybių sąrašas

- a) Islandijos Respublika (pagal Europos ekonominės erdvės susitarimą)
 - b) Lichtenšteino Kunigaikštystė (pagal Europos ekonominės erdvės susitarimą)
 - c) Norvegijos Karalystė (pagal Europos ekonominės erdvės susitarimą)
 - d) Šveicarijos Konfederacija (pagal Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimą dėl oro transporto)
-